

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра криміналістики

С И Л А Б У С

навчальної дисципліни

«Експертні помилки»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Статус навчальної дисципліни – за вибором студента

Харків – 2022

Силабус навчальної дисципліни «Експертні помилки» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2022. 20 с.

Розробники:

Шепітько Валерій Юрійович, доктор юридичних наук, професор,
академік НАПрН України;

Демидова Євгенія Євгеніївна, кандидатка юридичних наук, доцентка,
доцентка кафедри криміналістики;

Домашенко Олексій Михайлович, кандидат юридичних наук, асистент
кафедри криміналістики;

Колеснікова Інна Анатоліївна, кандидатка юридичних наук, асистентка
кафедри криміналістики;

Латиш Катерина Володимирівна, кандидатка юридичних наук,
асистентка кафедри криміналістики

Затверджено на засіданні кафедри криміналістики
(протокол № 7 від 16 червня 2022 р.)

Завідувач кафедри – Валерій Юрійович Шепітько, доктор юридичних наук,
професор, академік НАПрН України.

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Експертні помилки
Статус навчальної дисципліни	За вибором студента
Викладач	Демидова Євгенія Євгеніївна, кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри криміналістики
Контактний телефон	057 704-93-37
E-mail	ye.ye.demydova@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн-консультації	Під час дистанційного навчання проводяться консультації із використанням платформ Moodle, Zoom та ін.

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Експертні помилки
Статус навчальної дисципліни	За вибором студента
Викладач	Латиш Катерина Володимирівна, кандидатка юридичних наук, асистентка кафедри криміналістики
Контактний телефон	057 704-93-37
E-mail	k.v.latysh@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн-консультації	Під час дистанційного навчання проводяться консультації із використанням платформ Moodle, Zoom та ін.

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Експертні помилки
Статус навчальної дисципліни	За вибором студента
Викладач	Домашенко Олексій Михайлович, кандидат юридичних наук, асистент кафедри криміналістики
Контактний телефон	057 704-93-37
E-mail	o.m.domashenko@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн-консультації	Під час дистанційного навчання проводяться консультації із використанням платформ Moodle, Zoom та ін.

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Експертні помилки
------------------------------------	-------------------

Статус навчальної дисципліни	За вибором студента
Викладач	Колеснікова Інна Анатоліївна, кандидатка юридичних наук, асистентка кафедри криміналістики
Контактний телефон	057 704-93-37
E-mail	i.a.kolesnikova@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн-консультації	Під час дистанційного навчання проводяться консультації із використанням платформ Moodle, Zoom та ін.

Анотація навчальної дисципліни

Розкривається сутність експертних помилок, розглядається їх класифікація. Аналізується зміст і значення причин та джерел виникнення помилкових суджень експерта. Розглядається процес виявлення, усунення та профілактики останніх під час призначення, проведення судової експертизи та оцінки висновку експерта.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування системи наукових знань про сутність експертних помилок, їх класифікацію, вивчення вітчизняних та зарубіжних підходів до розуміння причин та джерел виникнення помилкових суджень експерта, вироблення основних умінь і навичок виявлення, усунення та профілактики останніх під час призначення, проведення судової експертизи та оцінки висновку експерта, активізація аналітичної діяльності студентів, проведення науково-дослідницької роботи, а також практичних навичок діяльності правника.

Завдання:

- формування системи теоретичних знань про експертні помилки, їх класифікацію, визначення причин їх виникнення та окреслення алгоритму виявлення, усунення та профілактики останніх;

- формування релевантних сучасним і перспективним викликам умінь і навичок зі збирання доказів, відібрання зразків, упакування й

транспортування об'єктів експертного дослідження;

- розвиток навичок і умінь застосування положень методик експертного дослідження, обрання доцільних методів дослідження, виходячи із завдань й характеристик об'єктів конкретного дослідження;

- опанування можливостями та навичками застосування обчислювальної техніки й автоматизованих інформаційно-пошукових систем криміналістичного призначення, автоматизованого робочого місця судового експерта;

- аналіз та дослідження типових експертних помилок під час провадження окремих видів судових експертиз: криміналістичних, судово-економічних, судово-медичних тощо;

- розвиток навичок та умінь щодо виявлення та усунення експертних помилок.

Навчальна дисципліна у структурі освітньо-професійної програми.

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: «Теорія права», «Історія держави та права України», «Конституційне право», «Логіка», «Мова української юриспруденції», «Адміністративне судочинство», «Цивільний процес», «Кримінальний процес», «Криміналістика».

Кореквізити: «Приватне право: сучасні доктрини в судовій та правозастосовній практиці»; «Публічне право: сучасні доктрини в судовій та правозастосовній практиці»; «Порівняльне правознавство»; «Нормативно-правове регулювання судово-експертної діяльності»; «Експертні помилки»; «Судові експертизи в сфері інформаційних технологій»; «Правовий статус судового експерта».

Постреквізити: -

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти має демонструвати такі результати навчання:

РН НД 1. Аналізувати й оцінювати компетенцію та компетентність судового експерта, права та обов'язки, обмеження та заборони в діяльності останнього.

РН НД 2. Дискутувати зі складних правових проблем діяльності судового експерта під час проведення первинних, повторних, комісійних та комплексних судових експертиз.

РН НД 3. Інтегрувати знання про сутність внутрішнього переконання судового експерта та процес його формування.

РН НД 4. Демонструвати розуміння поняття експертних помилок і їх причинний зв'язок із процесом доказування по кримінальному провадженню.

РН НД 5. Розкривати наукові підстави для класифікації експертних помилок та здійснювати останню.

РН НД 6. Демонструвати розуміння помилок слідчого під час підготовки матеріалів: правил зберігання та упаковки об'єктів.

РН НД 7. Виокремлювати причини експертних помилок та здійснювати їх класифікацію.

РН НД 8. Визначати джерела виникнення помилкових суджень експерта, об'єктивні та суб'єктивні чинники, що зумовлюють виникнення експертних помилок.

РН НД 9. Виокремлювати суттєві й несуттєві, стійкі та нестійкі, якісні й кількісні ознаки об'єктів судової експертизи.

РН НД 10. Інтегрувати знання про форми відображення експертних недоліків і помилок у висновку судової експертизи.

РН НД 11. Демонструвати навички підготовки зразків для порівняльного дослідження відповідно до правил та вимог.

РН НД 12. Демонструвати навички оцінки результатів різних експертиз щодо одного й того самого об'єкта дослідження.

**Види навчальних занять та самостійна робота
для здобувачів вищої освіти денної форми навчання**

№ п/п	Аудиторні заняття (контактні)		Самостійна робота (в годинах)
	Теми лекцій	Теми практичних занять	
1	Судовий експерт як суб'єкт судово-експертної діяльності	Судовий експерт як суб'єкт судово-експертної діяльності	8
2	Експертні помилки: сутність та значення. Експертні помилки та неправдивий висновок	Експертні помилки: сутність та значення. Експертні помилки та неправдивий висновок	8
3	Класифікація експертних помилок	Класифікація експертних помилок	8
4	Причини експертних помилок	Причини експертних помилок	8
5	Ознаки об'єктів судової експертизи, їх сутність і значення	Ознаки об'єктів судової експертизи, їх сутність і значення	8
6	Способи виявлення експертних помилок та їх профілактика	Способи виявлення експертних помилок та їх профілактика	8
7	Мова судового експерта	Мова судового експерта	8
8	Шляхи усунення експертних помилок. Оцінка висновку експерта	Шляхи усунення експертних помилок. Оцінка висновку експерта	8
9	Типові помилки під час провадження окремих видів судових експертиз	Типові помилки під час провадження окремих видів судових експертиз	16

**Види навчальних занять та самостійна робота
для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання**

№ п/п	Теми лекцій	Теми практичних занять	Самостійна робота (в годинах)
1	Експертні помилки: сутність та значення. Експертні помилки та неправдивий висновок	Експертні помилки: сутність та значення. Експертні помилки та неправдивий висновок	110
2	Способи виявлення експертних помилок та їх профілактика	-	
3	Шляхи усунення експертних помилок. Оцінка висновку експерта	Шляхи усунення експертних помилок. Оцінка висновку експерта	

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:

- підготовка індивідуальної підсумкової письмової роботи;
- вивчення конспектів лекцій;
- робота в інформаційних системах та мережах;
- підготовка до проведення ділової гри, дискусії;
- доповнення конспектів лекцій матеріалами з рекомендованих літературних джерел;
- підготовка до практичних занять;
- опрацювання нової наукової та навчальної літератури, законодавчих актів зарубіжних країн;
- складання проєктів процесуальних документів;
- підготовка лабораторних робіт;
- оформлення лабораторних робіт;
- підготовка домашніх завдань, у відповідності до навчального плану;
- вивчення та конспектування додаткових літературних джерел та електронних видань;
- онлайн тестування по кожній темі навчальної дисципліни;
- підготовка тематичних доповідей і презентацій, в тому числі на засіданні гуртка з криміналістики;
- узагальнення слідчої, судової та експертної практики;
- підготовка та опублікування тез наукових доповідей;
- підготовка та опублікування наукових статей;
- створення портфоліо письмових робіт;
- розробка кейсів та вирішення заданих в них проблем;
- створення колекцій документів, матеріалів практики тощо;
- виконання практичних завдань;
- участь у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт.

Завдання й методичні рекомендації до самостійної роботи наведено у

Навчально-методичному посібнику для самостійної роботи та практичних занять з навчальної дисципліни «Експертні помилки» для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право».

Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти

Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 № 1798-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text>.

Інструкція із застосування органами та підрозділами поліції технічних приладів і технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, засобів фото- і кінозйомки, відеозапису: Наказ МВС України від 18.12.2018 р. № 1026, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 11.01.2019 р. за № 28/32999 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0028-19#Text>.

Інструкція з організації діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України: затв. Наказом МВС України від 06.07.2017 № 570. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0919-17#Text>.

Інструкція з організації проведення та оформлення експертних проваджень у підрозділах Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України, затв. Наказом МВС України від 17.07.2017 № 591. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1024-17#Text>.

Інструкція з організації функціонування криміналістичних обліків експертної служби МВС України: затв. Наказом МВС України від 10.09.2009 № 390. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0963-09#Text>.

Інструкція про поводження з вибуховими матеріалами в органах і підрозділах Національної поліції України та підрозділах Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України: затв. Наказом МВС України від 19.08.2019 № 691. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1081-19#Text>.

Інструкція про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів: затв. Наказом МВС України від 21.08.1998 № 622. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98#Text>.

Інструкція про порядок вилучення, обліку, зберігання та передачі речових доказів у кримінальних справах, цінностей та іншого майна органами дізнання, досудового слідства і суду (в новій редакції): наказ Генерального прокурора України, Державної податкової адміністрації України, Верховного Суду України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Державної судової адміністрації України від 27.08.2010 р. N 51/401/649/471/23/125 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0051900-10#Text>.

Інструкція про порядок залучення працівників органів досудового розслідування поліції та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України як спеціалістів для участі в проведенні огляду місця події: затв. Наказом МВС України від 03.11.2015 № 1339. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1392-15#Text>.

Інструкція про порядок приймання, зберігання, обліку, знищення чи реалізації вилученої, добровільно зданої, знайденої зброї та боєприпасів до неї: затв. Наказом МВС України від 31.05.1993 № 314. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0106-93#Text>.

Інструкція про порядок функціонування дактилоскопічного обліку експертної служби МВС України: затв. Наказом МВС України від 11.09.2001 № 785 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1066-01#Text>.

Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень в системі Служби безпеки України: Наказ

Центрального управління Служби безпеки України від 29.05.2015 р. № 371, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 22.06.2015 р. за № 738/27183. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0738-15#Text>.

Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичні рекомендації з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень : затв. Наказом МЮ України від 08.10.1998 р. № 53/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text>.

Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>

Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.

Положення про Експертно-кваліфікаційну комісію МВС та порядок проведення атестації судових експертів Експертної служби : затв. Наказом МВС України від 21.09.2020 № 675. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0022-21#Text>.

Положення про Експертно-кваліфікаційну комісію Служби безпеки України та атестацію судових експертів : затв. Наказом ЦУ СБ України від 24.12.2014 № 855. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0044-15#Text>.

Положення про Експертну службу Міністерства внутрішніх справ України : затв. Наказом МВС України від 03.11.2015 № 1343. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1390-15#Text>.

Положення про слідчі підрозділи Національної поліції України, затв. Наказом МВС України від 06.07.2017 № 570. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0918-17#Text>

Положення про Центральну експертно-кваліфікаційну комісію при Міністерстві юстиції України та атестацію судових експертів: затв. Наказом

МЮ України від 03.03.2015 № 301/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0249-15#Text> .

Порядок атестації та державної реєстрації методик проведення судових експертиз: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 2 липня 2008 р. № 595. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/595-2008-%D0%BF#Text>.

Порядок ведення державного Реєстру атестованих судових експертів затв. Наказом МЮ України від 29.03.2012 № 492/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0484-12#Text>.

Порядок ведення Реєстру методик проведення судових експертиз: затв. Наказом МЮ України від 02.10.2008 № 1666/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0924-08/print1464905809202823#Text>.

Порядок присвоєння кваліфікаційних класів судових експертів працівникам науково-дослідних установ судових експертиз Міністерства юстиції України : затв. Наказом МЮ України від 30.12.2011 № 3660/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0002-12#Text>.

Порядок проведення рецензування висновків судових експертів: затв. Наказом МЮ України від 03.02.2020 № 335/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0131-20#Text>.

Про судову експертизу в кримінальних і цивільних справах: Постанова Пленуму Верховного суду України від 30.05.97 № 8. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0008700-97#Text>.

Про судову експертизу: Закон України від 25.02.1994 № 4038-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text>.

Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 року № 1618-IV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>.

Література

Основна література

Актуальні питання призначення та проведення експертиз : наук.-практ. посіб. Київ : Нац. акад. прокуратури України, 2017. 300 с.

Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. : Т. 20 : Криміналістика, судова експертиза, юридична психологія / Авдєєва Г. К. та ін. ; редкол.: В. Ю. Шепітько (голова) та ін. ; Нац. акад. прав. наук України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2018. 951 с.

Воробей О. В. Лабораторний практикум з техніко-криміналістичного дослідження документів: пос. Київ : НАВС, 2016. 72 с.

Демидова Є. Є. Тактика допиту обізнаних осіб: монографія. Харків: Апостіль, 2013. 232 с.

Експертиза товарів : навч. посіб. / кол. авт.: А. А.Дубініна, І. О. Дудла, М. Р. Мардар та ін. Харків : ХДУХТ, 2017. 685 с.

Експертизи у кримінальному провадженні: наук.-практ. посіб. / М. С. Туркот, Н. В. Нестор, А. В. Столітній. Київ: Норма права, 2020. 308 с.

Журавель В. А., Шепітько В. Ю. Розвиток криміналістики та судової експертизи в Україні: наближення до єдиного європейського простору. Правова наука України: сучасний стан, виклики та перспективи: монографія. Харків: Право, 2021.

Інноваційні засади техніко-криміналістичного забезпечення діяльності органів кримінальної юстиції : монографія / кол. авт. В. Ю. Шепітько, В. А. Журавель, Г. К. Авдєєва та ін. ; за заг. ред. В. Ю. Шепітька, В. А. Журавля. – Харків: Вид. агенція «Апостіль», 2017. С. 108-144.

Комісарчук Р. В. Судові експертизи при розслідуванні злочинів у сфері економіки : навч.-метод. посібник. Одеса : Вид. дім «Гельветика», 2017. 92 с.

Консультації спеціаліста на стадії досудового розслідування: практичний посібник / С. О. Шевцов, О. А. Кожевніков. Харків, 2021. 37 с.

Кофанов А. В. Теорія та практика проведення судово-балістичних досліджень : монографія / А.В. Кофанов, Т.В. Михальчук. Київ: УкрДГРІ, 2015. 274 с.

Криміналістика: підручник у 2-х т. Т. 1. / за ред. В. Ю. Шепітька. Харків: Право, 2019. 456 с.

Криміналістика: підручник у 2-х т. Т. 2 / за ред. В. Ю. Шепітька. Харків: Право, 2019. 328 с.

Криміналістичне документознавство : практ. посіб. / В. В. Бірюков, В. В. Коваленко, Т. П. Бірюкова, К. М. Ковальов; За заг. ред. В. В. Бірюкова. Київ: Вид. ПАЛИВОДА А. В., 2007. 332 с.

Мельник Р. В. Особливості судово-балістичної експертизи об'єктів, перероблених у вогнепальну зброю : наук. практ. посіб. Київ : ЦУЛ, 2017. 134 с.

Методика проведення експертних досліджень літературних творів наукового характеру / НДЦ суд. експертизи з питань інтелект. власності ; за наук. ред. О. В. Скрипнюк. Київ : НДЦСЕ з питань інтелект. власності, 2019. 85 с.

Основи судової експертизи : навч. посіб. для фахівців, які мають намір отримати або підтвердити кваліф. судового експерта / авт.-уклад. : Л. М. Головченко, А. І. Лозовий та ін. Харків : Право, 2016. 928 с.

Особливості підготовки матеріалів для призначення судових експертиз: навчальний посібник для працівників правоохоронних органів / Укладачі: О.П. Угровецький, В.В. Аброськін, І.Р. Шинкаренко та ін. / Міністерство юстиції України; Харківський науково-дослідний інститут судових експертиз імені Засл. проф. М.С. Бокаріуса. Харків: ХНДІСЕ ; Промінь, 2019. 180 с.

Сімакова-Єфремян Е. Б. Комплексні судово-експертні дослідження: теорія і практика: монографія. Харків : Право, 2016. 456 с.

Технологія призначення судових експертиз: практичний poradnik / С.І. Перлін, С.О. Шевцов, О.В. Кокорін. Харків, 2018. 103 с.

Шевчук В.М. Криміналістика: традиції, новації, перспективи: добірка наук. пр. Харків: Право, 2020. 1280 с.

Шепітько В. Кримінальне право, криміналістика та судові науки: енциклопедія / Валерій Шепітько, Михайло Шепітько. Харків : Право, 2021. - 508 с.

Шерстюк В. М. Судово-експертна діяльність (організаційно-правові та морально-психологічні засади): монографія. Сімферополь: ООО «ДІАЙПГ», 2008. 196 с.

Яремчук В.О. Організація і тактика залучення спеціаліста при проведенні слідчих (розшукових) дій: монографія. Харків: Вид. агенція «Апостіль», 2015. 228с.

Shepitko V. Introduction to criminalistics. Kharkiv: Apostille Publishing House L.L.C, 2021. 168p.

Textbook of criminalistics. Volume 1: General Theory. Edited by H. Malevski, V. Shepitko. – Kharkiv: Apostille Publishing House LLC, 2016.

The basics of criminalistics: practical manual / Anna Myrovska, Artem Samodin, Tetiana Tsymbaliuk and other ; under the general editorship of Anna Myrovska. Kyiv : Osvita Ukrainy, 2021. 148 p.

Додаткова література

Бідняк Г. С. Теорія і практика використання спеціальних знань при розслідуванні шахрайств : монограф. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2019. 152 с.

Білецька Г.А. Судова медицина та судова психіатрія: підручник / Г.А. Білецька. Харків, Право, 2018. 376 с.

Експертизи у судочинстві України: науково-практичний посібник / ред. В. Г. Гончаренко, І. В. Гора. Київ: Юрінком Інтер, 2015. 504 с.

Збірник нормопроектної та науково-аналітичної діяльності фахівців Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса Національної академії правових наук України у 2020 р.: проекти нормативних актів, науково-правові висновки, пропозиції та

зауваження до законодавства / упоряд.: В. С. Батиргарєєва, Д. П. Євтеєва, В. І. Борисов та ін.; НДІ вивч. проблем злочинності ім. акад. В. В. Сташиса Нац. акад. прав. наук України. Харків : Право, 2021. 584 с.

Інформаційний збірник з питань правових та організаційних основ судово-експертної діяльності / І.С. Ястреб, А.І Чернявський., Р.М Хажинський. Одеса, 2015. 228 с.

Кафедра криміналістики: історія становлення та розвитку. До 80-річчя заснування: монографія / за ред. В.Ю. Шепітько, Харків, 2020. 268 с.

Криміналістичне дослідження ДНК: технології та можливості: навчальний посібник / Р.Л. Степанюк та ін. Харків: ФОП Панов А.М., 2019. 144 с.

Особливості підготовки матеріалів при призначенні судово-почеркознавчої експертизи: методичні рекомендації / Т. В. Кузнєцова, С. І. Смірнова - К: Український науково-дослідний інститут спеціальної техніки та судових експертиз Служби безпеки України, 2019. 38 с.

Пожежно-технічна експертиза : підручник ; за ред. А. С. Белікова. Дніпро : Журфонд, 2020. 260 с.

Столітній шлях судової експертизи в Україні (1918–2018 рр.): монографія / Харківський науково-дослідний інститут судових експертиз імені засл. проф. М.С.Бокаріуса ; за ред. О.М.Клюєва. Харків : Золоті сторінки, 2018. 336 с.

Судова експертиза об'єктів інтелектуальної власності: теорія і практика : науково-практичний збірник. Київ : Інтерсервіс. Вип. 6, 2020. 110 с.

Судовий експерт: складові професійної компетентності: практичний посібник / С. О. Шевцов, Г. О. Рукавіцина, Д. О. Островерхов Київ: ДНДЕКЦ МВС України, 2021. 49 с.

Судові експертизи в процесуальному праві України: навчальний посібник / за заг. ред. О. Г. Рувіна. Київ: Видавництво Ліра-К, 2019. 424 с.

Техніко-криміналістичне дослідження документів : навч.-метод. посіб. / кол. авт. : О. В. Воробей, І. М. Мельников, О. Г. Волошин. Київ : ЦУЛ, 2016. 304 с.

Чорноус Ю. М. Криміналістичне забезпечення розслідування злочинів : монографія. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. 492 с.

Kriminalistika ir teismo ekspertologija: mokslas, studijos, praktika. Criminalistias and forensic expertology: science, studies, practic : XV / ed.: H. Malewsky, V. Sherytko etc. Криміналістика и судебная экспертиология: наука, обучение, практика. Kaunas, 2019.Т. 2. 2019. 446 с.

Інтернет-ресурси

Електронний архів-репозитарій Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого - <http://dspace.nlu.edu.ua/>

Електронний репозитарій ДВНЗ Ужгородського національного університету - <http://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/>

Наукова бібліотека Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого - <http://library.nlu.edu.ua/>

Національний науковий центр «Інститут судових експертиз імені засл. проф. М. С. Бокаріуса» - <https://www.hniise.gov.ua>

Офіційний веб-портал Верховного Суду - https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/

Офіційний веб-портал Верховної Ради України - <http://rada.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Державного Бюро Розслідувань. - <https://dbr.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Кабінету Міністрів України - <http://www.kmu.gov.ua>

Офіційний веб-портал Міністерства внутрішніх справ України <https://mvs.gov.ua/uk/>

Офіційний веб-портал Міністерства юстиції України - <https://minjust.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Національного антикорупційного бюро України
- <https://nabu.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Президента України - <http://www.president.gov.ua>

Реєстр атестованих судових експертів - <https://rase.minjust.gov.ua>

Реєстр методик проведення судових експертиз -
<https://rmpse.minjust.gov.ua>

Харківський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр
МВС України – <https://ndekc.kh.ua>

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс
кафедри криміналістики. URL:
[http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=category
&id=79:kafedra-kriminalistiki&Itemid=151](http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=category&id=79:kafedra-kriminalistiki&Itemid=151)

Вимоги викладача

Здобувачі вищої освіти *повинні*: регулярно відвідувати лекції й практичні заняття; систематично й активно працювати на них; переконливо наводити аргументацію при вирішенні завдань; якісно виконувати письмові завдання, контрольні й самостійні роботи тощо. Практичні заняття, пропущені з поважних причин, можуть бути відпрацьовані за попереднім узгодженням із викладачем.

Здобувачам вищої освіти *рекомендується*: брати участь у наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, готувати тези наукових доповідей тощо.

Обов'язкова вимога – дотримання здобувачами вищої освіти норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» (http://nauka.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/08/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf).

Під час аудиторних занять дозволяється використовувати гаджети тільки в навчальних цілях (приміром, для перегляду презентацій лекцій), а ноутбуки і планшети – для ведення конспектів лекцій і відстеження потрібної інформації.

Контрольні заходи

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Експертні помилки» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань студентів включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: вирішення практичних та ситуаційних завдань, усне/письмове опитування, вирішення завдань під час роботи зі зразками та колекціями процесуальних документів (постановами, експертними висновками), відпрацювання навичок використання окремих науково-технічних засобів та їх комплектів тощо. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки студента у вивченні матеріалу. У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0, 3, 4, 5);

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться у формі виконання лабораторних робіт. Впродовж двох модулів студенти виконують *2 лабораторні роботи*. Представляють портфоліо лабораторних робіт. Максимальна кількість балів за виконання лабораторної роботи – 10.

Обов'язковою формою самостійної роботи студентів є підготовка індивідуальної підсумкової письмової роботи. Максимальна кількість балів за результатами захисту індивідуальної підсумкової письмової роботи – 20 балів.

Формою *підсумкового контролю* знань здобувачів вищої освіти з

навчальної дисципліни є диференційований залік. Мінімальна кількість балів для отримання диференційованого заліку – 60.

Шкала підсумкового педагогічного контролю:

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою для заліку	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов’язковий повторний курс		0 – 34